

Secundair onderwijs

Onderwijsvorm: **TSO**

Graad: **Derde graad**

Leerjaar: **Derde leerjaar**

Studiegebied: **Toerisme**

FUNDAMENTEEL GEDEELTE

Optie: **Toerisme en recreatie**

Vak: **AV Sport**

Vakkencode: **EX-s**

Leerplannummer: **2001/128**

INHOUD

Visie	2
Beginsituatie	3
Algemene doelstellingen	4
Leerplandoelstellingen / leerinhouden.....	5
Pedagogisch-didactische wenken en timing.....	10
Minimale materiële vereisten	11
Evaluatie	13
Bibliografie	14

VISIE

Definities:

“Recreatie: ontspanning in de vrije tijd; vrijetijdsbesteding (sport en spel, verblijf in de natuur, amusement, uitstapjes).”

“Animatie: activering, verlevendiging; - begeleiding; - stimulering.”

Voor dit 3de leerjaar van de 3de graad TSO, waarbij de nadruk ligt op de finaliteit en waar het belang van de stage en het contact met de bedrijfswereld niet kan onderschat worden, zal dit vak een belangrijke schakelfunctie vervullen.

Binnen de opleiding wordt gestreefd om via een geïntegreerd leerplanpakket kennis en vaardigheden aan te brengen die vereist zijn in de toekomstige werksituatie. Geïntegreerde leerplannen veronderstellen een duidelijke visie vanuit alle vakken op het profiel dat de bedrijfswereld van deze afgestudeerden verwacht. Dit leerplanpakket geeft blijk van de bezorgdheid hieromtrent van de leerplanmakers.

De toepassing van deze geïntegreerde leerinhouden in de praktijk, moet stap voor stap gebeuren en vereist bovendien specifiek praktijkgerichte kennis, attitudes, technieken en vaardigheden. Dit gebeurt aan de hand van het creëren van realistische situaties uit de praktijk, die moeten voldoen aan 3 criteria:

- Zij laten toe vakspecifieke doelstellingen te bereiken.
- Zij toetsen doeltreffend en progressief verschillende leerinhouden van alle vakken
- Zij zijn enkel waardevol indien zij de toekomstige werksituatie benaderen en voortdurend opvolgen¹.

Dit vak zal zich dus vooral gaan toeleggen op het organiseren van oefeningen en situaties, die dicht aansluiten bij de latere werksituatie. Terreinwerk dat stelselmatig beroep doet op leerinhouden van alle vakken, maar ook op nieuwe kennis en vaardigheden, aangereikt vanuit het vak zelf.

De basisvorming lichamelijke opvoeding (2 lestijden) van het 3de leerjaar van de 3de graad T.S.O. zit geïntegreerd in dit pakket AV Sport. Naar doelstellingen en leerinhouden zal het bijkomend fundamenteel gedeelte (4 lestijden) vooral gericht zijn op de specifieke finaliteit van dit specialisatiejaar (beroepsgericht). Zo zullen, vertrekkend vanuit reële situaties, attitudes, organisatorische vaardigheden, animatie- en communicatietechnieken eigen aan recreatie uitvoerig aan bod komen.

¹ Afgestudeerden van deze optie worden momenteel ingeschakeld als uitvoerende krachten in (grote) binnen- en buitenlandse hotels, clubs, recreatieparken, campings, ... Meestal fungeren zij binnen een (internationaal) team van animatoren en krijgen zij organisatorische opdrachten naar het recreatieve luik van een product. De werkgever stelt kwaliteitseisen aan de aangeboden dienstverlening en verwacht van deze animatoren een vlotte “eerstelijnscommunicatie” met zijn/haar klant, op basis van bedrijfsethische normen.

BEGINSITUATIE

Het specialisatiejaar 'toerisme en recreatie' is toegankelijk voor leerlingen die het 2de leerjaar van de 3de graad van de studierichting toerisme en aanverwante richtingen met vrucht beëindigd hebben.

De leerlingen zijn vertrouwd met de aspecten van lichamelijke opvoeding, sport en spel.

Het specifieke karakter van dit specialisatiejaar veronderstelt tevens de potentiële aanwezigheid van een aantal vaardigheden eigen aan het later beroep die binnen het vak Sport geïnitieerd en vervolmaakt zullen worden. Deze competenties liggen vooral op het vlak van:

- de fysieke en sporttechnische paraatheid;
- handvaardigheden en muzikale kwaliteiten;
- zelfstandigheid en zelfredzaamheid (2 maanden buitenlandse stage);
- communicatievermogen;
- organisatietalent;
- creativiteit.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

In het kader van een geïntegreerd leerplanpakket voor deze studierichting kan als overkoepelende doelstelling voor het geheel gestreefd worden naar:

- een progressief en procesmatig integreren van basiskennis en vaardigheden uit alle vakken om zelfstandig of in teamverband praktische taken te kunnen verrichten op gebied van animatie van het creatieve luik van een toeristisch product.

Het vak sport moet binnen de totaalopleiding toerisme en recreatie de leerlingen in contact brengen met hun specifieke taak op terrein en hen hiervoor de nodige kennis en vaardigheden aanreiken. Nieuwe leerinhouden, zowel in de basisvorming lichamelijke opvoeding als in een specifiek beroepsgericht gedeelte, moeten de leerlingen in staat stellen, samen met de opgedane kennis en vaardigheden van andere vakken, animatieopdrachten doelbewust en accuraat te plannen en uit te voeren.

Algemene doelstellingen:

- Verdere ontwikkeling van kennis, motorische competenties en skills, die de leerlingen toelaten om actief en met voldoende zelfvertrouwen deel te nemen aan het aanbod bewegingsactiviteiten in onze huidige maatschappij **(b)** en aan specifieke vrijetijdsrelevante sporten binnen het toeristisch activieveld **(f)**.
- Het leren zich inzetten in dienst van zichzelf **(b)** en van anderen specifieke doelgroepen **(f)** met het oog op de ontwikkeling van een gezonde, veilige en fitte levensstijl **(b,f)** en een verantwoorde, gezonde ontspanning en sportieve invulling van de vrije tijd **(b,f)**.
- Aanleren van organisatorische werkmethoden, gericht op creativiteit en inventiviteit, die aangewend moeten worden om recreatiemogelijkheden aan te passen aan doelgroep, plaats, tijd en ruimte **(f)**.
- Het verwerven van animatietechnieken en –vaardigheden die de organisatie en de begeleiding van de ontspanning en de sportieve vrijetijdsbesteding verlevendigen en stimuleren tot actieve recreatie **(f)**.
- Het ontwikkelen van een zelfconcept dat rekening houdt met elementen als oefenen, trainen, competitie, esthetiek en houdingscorrectie, revalidatie en preventie **(b)** en dat contactvaardigheid en klantvriendelijke houding beoogt, door vlotheid in stijl en voorkomen, door sportieve uitstraling, zelfdiscipline, verantwoordelijkheidszin en doorzettingsvermogen **(f)**.
- Het verwerven van communicatievaardigheden en attitudes die nodig zijn voor het sociaal functioneren als leider of als teamlid **(f)**.
- Vakoverschrijdende doelstelling: het integreren van kennis en competenties van alle vakken in concrete praktische situaties, gesitueerd binnen het fundamenteel gedeelte van het vak Sport **(f)**.

(b): basisvorming lichamelijke opvoeding (geïntegreerd in vak Sport 6 lestijden.)

(f): fundamenteel gedeelte vak Sport 6 lestijden.

LEERPLANDOELSTELLINGEN / LEERINHOUDEN

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN
	De leerlingen		
	1	breiden hun motorische en cognitieve competenties uit:	<ul style="list-style-type: none"> - individuele fitheidsactiviteiten: <ul style="list-style-type: none"> - uithoudingstraining op een zo gevarieerd mogelijke wijze: lopen, fietsen, zwemmen, trimmen, aërobic, steps, dansvormen, vormen van oriëntatielopen, boslopen, walofi - algemene lichaamsconditieoefeningen, die overal uitvoerbaar zijn in functie van corrigerende houdingsgymnastiek - spel en sport: <ul style="list-style-type: none"> keuze in overleg met de leerlingen (klassieke balsporten, aanvullende ploegsporten) (uitdieping van een sport uit de 3de graad en/of initiatie in een nieuwe sport). - vrijetijdsrelevante sporten (cfr. infra) - beroepsgerichte activiteiten (cfr. infra)
	1.1	maken kennis met basiseigenschappen (kracht, snelheid, uithouding, lenigheid, weerstand) en zijn bereid deze te oefenen in functie van hun eigen fysieke paraatheid.	
	1.2	kennen initiële begrippen uit training en ervaren het belang van de modaliteiten er van (frequentie, intensiteit, duur).	
	1.3	kennen en ervaren het belang van hartslagcontrole bij inspanning en de relatie arbeid – rust.	
	1.4	kunnen deelnemen aan doelspelen of terugslagspelen en kennen het belang van samenspel om een doelpoging te kunnen ondernemen.	
	2	streven een gezonde en veilige levensstijl na:	
	2.1	ontwikkelen fitheid gebaseerd op uithouding, kracht, lenigheid en snelheid.	
	2.2	passen voor en na bewegingsactiviteiten hygiënische regels toe.	
	2.3	leven veiligheidsvoorschriften, afspraken en regels na.	
	2.4	ervaren de ontspanning en de invloed van fysieke inspanning, sport en spel.	
	2.5	knnen oorzaken van lukken en mislukken van bewegingen aangeven.	

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN
	3 bevestigen een bepaald zelfconcept en verbeteren hun sociaal functioneren:	Zie supra
	3.1 leren zelfstandiger en onder begeleiding oefenen in kleine groepen.	
	3.2 leren omgaan met elementen als spanning, verliezen, winnen en fair-play.	
	3.3 tonen inzet en volharding en leren eigen grenzen verleggen.	
	3.4 stellen zich dienstvaardig op tegenover anderen.	
	3.5 helpen elkaar en leren de prestaties van anderen te waarderen.	
	4 hebben binnen het recreatieve activiteitenveld oog voor de mogelijkheden wat betreft verantwoorde ontspanning en gezonde en sportieve invulling van de vrije tijd.	<ul style="list-style-type: none"> - Euro-fit test + persoonlijke remediëring - beginselen basiseigenschappen (kracht, snelheid, uithouding, weerstand) als achtergrond van sport en recreatie - functies van opwarming, stretching, cool down
	4.1 zien de noodzaak in van een gezonde en fitte levensstijl en zijn zich bewust van een voorbeeldfunctie en de gevolgen hiervan.	
	4.2. verwerven kennis en vaardigheden die de veiligheid en de gezondheid van de sportende en recreatieve toerist aanbelangen.	
	4.3 verwerven inzicht in de organisatie en de structuur van recreatiemogelijkheden op overheidsniveau en in de privaat-commerciële sector. verwerken deze informatie met behulp van moderne technieken van telematica.	<ul style="list-style-type: none"> - soorten: sport, spel, ontspanning, cultuur, natuur, avontuur, amusement - inventarisatie van recreatieve mogelijkheden (overheidsniveau) - inventarisatie van accommodaties en initiatieven binnen de privé-sector (bijv. een camping, een hotel, animatiebedrijf) - mogelijkheden aanreiken om multimediaal opzoekingswerk te verrichten naar sport-, recreatie- en animatieproviders

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN
	4.4 maken kennis met reglementeringen, vaardigheden en technieken van niet trend-gerichte recreatiesporten. Zij streven naar een gezonde en kritische ingesteldheid wat betreft nieuwe rages binnen het (commerciële) aanbod.	<ul style="list-style-type: none"> - aanvullen van persoonlijke sport- en recreatiecompetenties - initiatie in een niet alledaagse sport (bijv. duiken) - samenstellen van een bundel met informatie en reglementeringen van veel voorkomende recreatiesporten
	5 leren organisatorische werkmethode aan, gericht op creativiteit en inventiviteit, die aangewend moeten worden om sport- en recreatiemogelijkheden aan te passen aan doelgroep, plaats, tijd en ruimte.	
	5.1 maken kennis met basisprincipes voor het organiseren van sport- en recreatie en herkennen het nut van deze fasering.	<ul style="list-style-type: none"> - afbakeningsfase: <ul style="list-style-type: none"> - doelstelling - locatie - populatie - tijd - budget - conceptontwikkeling (creativiteit) - voorbereidingsfase - operationele fase - evaluatie
	5.2 leren verschillende organisatievormen hanteren en passen deze toe in een ruimere programmatie.	<ul style="list-style-type: none"> - groepsindelingen en mogelijkheden - competitiesystemen / tornooivormen / estafettes - opzetten van thematische organisaties (cultuurgebonden) - in- en outdoor (alternatieve) organisaties / all weather organisaties - organisatie van show- en animatiemomenten - dag- en weekprogrammatie
	5.3 bezitten de kennis en verwerven de nodige creativiteit en flexibiliteit om zelfopgezette organisaties aan te passen aan verschillende doelgroepen.	<ul style="list-style-type: none"> - soorten doelgroepen - specifieke kenmerken en belangstelling van doelgroepen - verwachtingspatronen inschatten van doelgroepen naar sport- en recreatie - praktische aanpassingen aan bestaande organisatievormen en programmaties in functie van doelgroep

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN
	6 verwerven animatietechnieken en –vaardigheden die de organisatie en de begeleiding van de ontspanning en de sportieve vrijetijdsbesteding verlevendigen en stimuleren tot actieve recreatie.	
	6.1 maken kennis met verschillende soorten animatievormen en de toepasbaarheid ervan naar doelgroepen.	<ul style="list-style-type: none"> - soorten animatie en mogelijke binding met: <ul style="list-style-type: none"> - sport (fitness, waterpolo, ...) - spel (quiz, zoektocht, ...) - ontspanning (happy hour, aperitiefspel, ...) - amusement (karaoke, bingo, ...) - natuur (actionparks, paddestoelentocht, ...) - cultuur (thematische avonden, ...) - doelgroepgebonden animatiemogelijkheden <ul style="list-style-type: none"> - kinderanimatie - derde leeftijd - volwassenanimatie - jeugdanimatie
	6.2 maken zich vaardigheden en technieken eigen, te gebruiken binnen verschillende types van animatie. ontwikkelen een attitude om permanent zelf nieuwe animatietechnieken aan te leren.	<ul style="list-style-type: none"> - grime - ballonplooien - mini-disco - clubdans - thematische (kinder-)animatie - avonturentochten uitstippelen - handvaardigheden (bijv. goochelen) - begroetings-, afscheidsparty's - sketches <p>* deze niet-limitatieve opsomming is afhankelijk van de gebruikte praktijkoefening</p>
	6.3 leggen de nodige creativiteit aan de dag om een keuze te maken uit gekende animatietechnieken en deze doeltreffend toe te passen in wisselende situaties.	<ul style="list-style-type: none"> - inventiviteit in probleemsituaties - improvisatietechnieken - aanpasbaarheid naar gemengde doelgroepen

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN
	7 streven een recreatieve begeleiding na, gericht op een contactvaardigheid en klantvriendelijke houding, door vlotheid in stijl en voorkomen, door sportieve uitstraling, zelfdiscipline en doorzettingsvermogen.	
	<p>7.1 krijgen een initieel inzicht over de rol van communicatie en zien het nut van verschillende communicatiemogelijkheden in voor het aanbrengen van recreatie, sport en animatie.</p> <p>moeten ingelicht worden over bedrijfsethische aspecten, die een werkgever kan opleggen, in verband met de communicatie naar de klant.</p>	<p>- soorten communicatie: - directe: - verbale - non-verbale: - lichaamshouding - gelaatsuitdrukking - kleding - gedrag - materiële omgang</p> <p>- indirecte (geschreven): - aankondigingen, programma's - presentaties (competitiesschema's,...) - uitslagenborden</p> <p>- communicatie met verschillende doelgroepen - leiderschapsstijl en communicatie</p>
	7.2 worden progressief in contact gebracht met situaties, waarin directe communicatievaardigheden en –technieken vereist zijn.	<p>- aanbiedingsvormen, opdrachtsformuleringen - rollenspelen - podiumtechnieken: - presentaties - interviews - bindteksten</p> <p>- shows, sketches</p>
	7.3 kunnen vaardigheden en technieken gebruiken om via multimediale mogelijkheden, de communicatie te verbeteren.	<p>- gebruik van audio-visuele middelen: - geluidsinstallaties - video - multimediprojecties</p> <p>- gebruik van internet en computerprogramma's (powerpoint).</p>

PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN TIMING

Het is duidelijk de bedoeling dat de drie eerste leerplan-zuilen (basisvorming lichamelijke opvoeding) ook aan bod komen in het vak Sport. Zij maken mee deel uit van het takenpakket van begeleider en/of organisator van recreatie in het toerisme.

Nemen we alleen nog maar de voorbeeldfunctie van een animator. Een eigen fitte levenshouding is een basis van een sportieve uitstraling. Het bezitten van de nodige motorische competenties in vrije tijdsporten is evident in het later beroepsleven. Het werken in een team vereist een sociaal functioneren.

Anders dan in de normale basisvorming zullen deze doelstellingen bereikt worden met leerinhouden die beroepsgebonden zijn. Het accent in dit specialisatiejaar zal verschuiven naar de vrijetijdsrelevante disciplines (eigen aan de latere beroepssituatie). De keuze van deze leermiddelen is sterk afhankelijk van de leerlingen zelf (eigen reeds gekende vaardigheden) en van de mogelijkheden in en nabij de school. De leerkracht waakt er over dat binnen deze toepassingsdomeinen een leerproces opgezet kan worden.

Het plannen en organiseren van deze activiteiten door de leerlingen zelf stelt hen dan weer in staat leerplandoelstellingen uit het fundamenteel gedeelte te bereiken. Aangeleerde organisatietechnieken kunnen praktisch toegepast worden binnen sport-praktijkoefeningen. Het is zeker niet de bedoeling de leerinhouden van het fundamenteel gedeelte louter theoretisch uit te werken. De leerlingen moeten de begrippen en principes leren kennen "al doende".

Organisatorische consequenties

De 6 lestijden zullen bij voorkeur georganiseerd worden in blokuren. Liefst 2 en 2x2 achter elkaar (een voor- of namiddag) Dit laat toe mogelijke theoretische beschouwingen (2u.) direct in oefeningen en opdrachten toe te passen (een halve dag praktijk) . Verplaatsingen naar en van in te huren infrastructuur vereisen eveneens een dergelijke samenstelling.

Vakoverschrijdend reflecteren

Enkele leerinhouden zijn nauw verwant met begrippen en kennis uit andere vakken. Het is sterk aan te bevelen deze verwantschappen zowel naar inhoud als in de tijd parallel aan te bieden, zodat de leerlingen een zo breed mogelijk beeld krijgen op het werkveld. Het vak Sport biedt dan de mogelijkheid om vakoverschrijdende praktische activiteiten te plannen in samenwerking met collega's en binnen éénzelfde dossier of case. Zo moet bijvoorbeeld de mogelijkheid bestaan om een meertalige project uit te werken (aankondiging en verloop van, scorebord en prijzen voor bijvoorbeeld een landencompetitie beachvolley).

Timing

Aan te raden is in overleg met het vak toerisme gemeenschappelijke dossiers / cases op te stellen, waarin de leerplandoelstellingen nagestreefd kunnen worden. De tijdsduur van deze gehelen moet wel voldoende zijn om een leerproces af te werken. Een evaluatie kan dan een dergelijke dossier / case afsluiten.

Externe expertise

De mogelijkheid om gespecialiseerde professionele vakbekwame mensen aan te trekken om specifieke leerinhouden aan te bieden moet bestaan. Dit ontslaat de leerkracht zeker niet van zijn pedagogische taak. Hij zal waken over de relevantie van deze buitenschoolse inbreng binnen de opleiding en er op toezien dat zijn pedagogische verantwoordelijkheid niet in het gedrang komt.

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

Het is evident dat dit leerplan, dat de basisvorming lichamelijke opvoeding **(b)** integreert, beroep zal doen op dezelfde minimale materiële vereisten dan voor het vak AV lichamelijke opvoeding TSO, 3de graad, 3de leerjaar. Het bereiken van leerplandoelstellingen via de specifieke vakinhouden voor het fundamenteel gedeelte, vereisen echter bijkomende infrastructuur **(f)**.

Scholen zijn verplicht ervoor te zorgen dat ze gebruik kunnen maken van accommodaties die voldoen om de leerplandoelstellingen en de leerplaninhouden voor het vak lichamelijke opvoeding te realiseren en deze ook effectief te gebruiken.

De basisuitrusting voor lichamelijke opvoeding bestaat uit een overdekte vrije ruimte met een aangepaste bevloering en voorzien van de nodige didactische uitrusting.

Het geheel wordt aangevuld met buitenterreinen.

1 INFRASTRUCTUUR

1.1. (b)

Per klasgroep zijn de minimale afmetingen van een vrije ruimte: 20 meter lengte, 10 meter breedte en 3,5 meter hoogte.

Afgesloten kleedkamers voor jongens en meisjes voorzien van kapstokken en de mogelijkheid zich te verfrissen.

1.2. (f)

Een vast klaslokaal, dat ingericht kan worden als werkruimte en waar efficiënt groepswork kan georganiseerd worden. Aan te raden is dit lokaal uit te rusten met:

- verduisteringsinstallatie
- audio-visuele middelen
- voldoende opbergruimte (voor klein materiaal)
- enkele p.c.'s met internetaansluiting.

Voor heel wat leerinhouden zijn echter ook specifieke accommodaties noodzakelijk. Het spreekt voor zich dat deze ingehuurd worden (boogschietinstallatie, zwembad voor aquagym, petanquebanen, action-park, klein theater, ...). De leerkracht zal er echter over waken dat de kostprijs om deze infrastructuren te gebruiken niet te hoog oplopen. Afspraken met de directie zijn hier aangewezen.

2 DIDACTISCHE UITRUSTING (b + f)

Vast materiaal

- sportramen en/of wandrek
- rekstokken en/of balken en/of trapezoïde
- basketbaldoelen (binnen en/of buiten)

Los materiaal

- 1 plint per 8 leerlingen
- 1 bok per 8 leerlingen
- 1 springplank per 8 leerlingen
- 2 valmatten (landingsmatten)
- 1 lange mat
- 1 kleine antislipmat per 4 leerlingen
- 1 zweedse bank per 6 leerlingen
- 4 hoogspringstaanders
- mini-voetbaldoelen, handbaldoelen, volleybal-installatie, badminton of tennis-installatie

- opbergmateriaal (ballenwagen, ...)
- meetlint
- CD – cassettedesk
- hartslagmeters
- chrono

Klein materiaal

- verschillende soorten ballen voor de verschillende balsporten (1 bal per 2 lln.)
- foamballen
- medecinballen
- tennisballen
- badmintonrackets + shuttle (1/ll) of tennismateriaal
- toversnoeren (elastische springlijn)
- springtouwen (1per leerling)
- verkeerskegels (1per 4 leerlingen)
- partijvestjes (15)

Om leerplandoelstellingen in optimale omstandigheden te kunnen realiseren is een uitbreiding van deze minimale vereisten, zowel qua ruimte als didactische uitrusting, wenselijk.

EVALUATIE

1 ALGEMEEN

De leerplandoelstellingen zijn richtinggevend voor de evaluatie.

Reproductieve kennis dient vermeden te worden. We laten de leerlingen best concrete (deel-)opdrachten uitvoeren, waarvan de moeilijkheidsgraad progressief opgevoerd wordt. De theoretische achtergronden moeten aan bod komen in **toepassingsdomeinen**, waar zij eveneens hun aangeleerde praktische vaardigheden kunnen gebruiken en waar zij bepaalde noodzakelijke attitudes kunnen aantonen. Deze toepassingen zullen zich situeren zowel intra- als extra-muros en rond een goed afgebakend geheel van leerinhouden.

Duidelijk afgebakende opdrachtsformuleringen zijn de basis van deze evaluatie. Welke kennis is nodig, op welke vaardigheden doen we beroep, en welke attitudes worden verwacht.

Aan te raden is deze evaluaties **een permanent karakter** te geven. Na een afgesloten geheel kan een deelopdracht of taak gegeven worden individueel of in groep. De som van de periodieke evaluaties van deze onderdelen en de toch wel belangrijke persoonlijke evolutie hierin over het ganse schooljaar leiden tot en eindbeslissing.

De mogelijkheid moet altijd voorzien worden om de leerling te informeren over de vorderingen in zijn persoonlijk leerproces. Bijsturingen en remediëring moeten daarom snel en accuraat aangewend worden. De leerling moet als het ware zelf zijn conclusies kunnen trekken, indien hij meerdere malen voor bepaalde elementen van de evaluatie niet slaagt.

Het toetsen van sommige leerplandoelstellingen impliceert ook **een vakoverschrijdende samenwerking**. Een opdracht veronderstelt niet alleen kennis, vaardigheden en attitudes uit het vak Sport, maar zal ontegensprekelijk ook beroep doen op andere vakdoelstellingen. Samenspraak met collega's binnen de opleiding voor het opstellen van evaluatiecriteria, de controle erop en de impact ervan is aangewezen.

2 EVALUATIECRITERIA

Ouders en leerlingen verwachten duidelijke informatie over het tot stand komen van het cijfer. Men legt vooraf de criteria vast waaraan een opdracht moet voldoen. Leerlingen willen ingelicht worden over de manier waarop geëvalueerd wordt: wanneer is een prestatie goed ?

Gedragingen (attitudes) zijn niet exact meetbaar. Door permanente observatie probeert men een idee te krijgen over het gedrag. Relevant gedrag wordt geregistreerd.

Het gebruik van een vier-puntenschaal als codering is aan te raden, ook naar de collega's toe. Een beoordeling (kwaliteitsniveau) wordt uitgedrukt op grond van de codes, bijvoorbeeld:

- Zeer goed (+++)
- Goed (++)
- Voldoende (+)
- Onvoldoende (-)

Nadien kan men een cijfer verbinden aan het kwaliteitsniveau, (bijvoorbeeld voldoende = 6).

BIBLIOGRAFIE

1 BOEKEN

ANDERSON, B., De stretchingmethode, Utrecht, Luiting.

BLIECK, A., CSINCSEK, M., VAN OOST, P., DAMEN, V., Vakoverschrijdende thema's in het secundair onderwijs, Instrumentarium voor leerkrachten en schoolteams, Leuven(België)-Apeldoorn (Nederland), Garant, 1994.

BORMS, J., PION, J., VAN ASSCHE, E., Eurofit Remediëring, BLOSO, Commissariaat generaal voor de bevordering van de lichaamsontwikkeling, de sport en de openluchtrecreatie, 1994..

DE GEYTER, J., Op de mat in de klas, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke opvoeding, 1986.

DELAERE, L., VAN DER AERSCHOT, H., Initiator/jeugdsportbegeleider Badminton, Brussel, BLOSO, 1995.

DUFOUR, W., 4000 Conditieoefeningen voor thuis, school en club, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1986.

GELENS, A., MARTENS, S., VAN AKEN, I., Tennis Natuurlijk. Mini-, Midi-, Maxitennis, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1994.

EVERAARS, C.H., REGTERSCHOT, J., DEKKER, S., Animatie: recreatieve ontspanning, red. Schobben, J., Dekker, S., DTV, eerste druk 1992, ISBN:90-73148-04-9.

KOCH, K., Lopen, springen en rollen op en over toestellen, Deel 3, Baarn Hollandia.

LEESE, S., PACKER M., Dance in schools, London, Heineman Educational Books, 1980.

LOUWAGIE, M., Zwemmen. Van initiatie tot trainen, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1990.

RIPPE, M., Het overdekte strand, Samson, Alphen aan den Rijn, 1981.

VAN ASSCHE, E., BORMS, J., PION, J., Eurofit remediëring, Brussel, BLOSO, 1994.

VAN AKEN, I., Mini-Tennis, Brussel, BLOSO, 1991.

VAN BOGAERT, G., VAN DE VIJVER, G., Badminton - meer dan een pluimpje slaan, Brussel, GSF, 1996 (Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding).

VAN DEN BOSSCHE, F., Wegwijzer voor gezond trainen, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1989.

VANDERGHOTE, Bijzondere didactiek en methodiek van het judo, Leuven, Acco, 1983.

VAN DER MARLIÈRE, G., Acrogym, Deel 1, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1987.

VAN DER MERSCH, G., Ritmische bewegingsopvoeding, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1982.

VRIJENS, J., Basis voor Verantwoord Trainen, 3° en volledig herwerkte uitgave, Sint-Amandsberg/Gent, Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding, 1995.

2 VAKTIJDSCHRIFTEN, BROCHURES, INTERNE NOTA'S

ARNOUTS, K., Het Medisch attest, huisarts schoolarts en leraar trekken aan hetzelfde zeel, Tijdschrift voor lichamelijke Opvoeding nr 5, 1998, p. 6-8.

MASQUELIER, E., GRISART, J., De rugschool, Pfizer Focus Physiotherapie, Brussel, Periodieke Publicatie, januari 1995.

MERTENS, B., De voorwaardelijke vereenvoudiging van de basketballeergang, Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding - Theorie, Praktijk, 115, 1988, p. 15, 37-45.

MUSCH, E., MERTENS, B., GOETHALS, R., VAN DEN BOSSCHE, W., COEN, W., DOBBELAERE, D., Het sportspelconcept van de RUG, Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding - Theorie, Praktijk, 110, 1988 p. 2-8.

SPIILTHOORN, D., Jazzdans als onderzoek van de Bewegingsopvoeding, uitbouw van de didactische werkvormen, Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding nr 1 en 2, 1989, p. 9-24 en 20-23.

Volksdansen, een stiefkind in de Lichamelijke Opvoeding ? De Lichamelijke Opvoeding, 20 december 1976.

Keiveilig sporten? Da's ook opwarmen en afkoelen. Doe het., Handboek voor jeugdtrainer, Rode Kruis-Vlaanderen, Dienst Gezondheidspromotie, Brussel, 1995.

Keiveilig sporten, doe het. De 12 geboden om veilig te sporten, Rode Kruis-Vlaanderen, Dienst Gezondheidspromotie, Brussel, 1995.

Handleiding "Probleemgedrag op school", Comité Bijzondere Jeugdzorg Brugge, 1995.

Informatiemap "Medisch Verantwoord Sporten", Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezondheidszorg.

Lespakketten rond GVO "Gezondheid: Activiteiten voor S.O.", Brussel, Proges, 1991-1992.

Handboek "Eurofit Testbatterij" voor leerkrachten Lichamelijke Opvoeding, BLOSO, 1993.

Inspiratiehandboek voor een " Veilige, gezonde, toegankelijke en aantrekkelijke school", Brussel, VLOR (Vlaamse onderwijsraad), 1995.

Veiligheidslijsten voor scholen, Antwerpen, Provinciaal Veiligheidsinstituut, 1994.

Runnersworld, Weekbladpers Groep België, Schuttershofstraat 9, 2000 Antwerpen.

Doktersattesten, vervangtaken, evaluatie

Document studiedag Lichamelijke Opvoeding, ARGO, december 1994.

"Schooldoorlichting".

Document studiedag Lichamelijke Opvoeding, ARGO, juni 1995.

Deelschoolwerkplan LO

Document studiedag Lichamelijke Opvoeding, ARGO, juni 1996.

3 BEELDMATERIAAL - VIDEO

Stoer aan het stuur, Project verkeerseducatie voor jonge autobestuurders, Leuven, KUL, 1996.

Body Talk stretching gids, Kalmthout, Uitgeverij Biblo.

4 NUTTIGE ADRESSEN

Bond voor Lichamelijke Opvoeding, Waterkluiskaai 16, 9040 Gent/Sint-Amandsberg.

BLOSO, Zandstraat 3, 1000 Brussel.

Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, Administratie Gezondheidszorg, Markiesstraat 1, 1000 Brussel.

Proges (Vereniging voor Promotie van Gezondheid op School), Schildknechtstraat 9, 1020 Brussel.

Provinciaal Veiligheidsinstituut Antwerpen, Jezusstraat 28-30, 2000 Antwerpen..

Rode Kruis-Vlaanderen, Dienst Gezondheidspromotie, Vleurgatsesteenweg 98, 1050 Brussel.

SVS (Stichting Vlaamse schoolsport), Steenweg op Jette, 1080 Brussel.

VLOR (Vlaamse Onderwijsraad), Leuvense plein, 4, 1000 Brussel .

Bodytalk-VUB nieuwsbrief, Biblo, Braschaatsesteenweg, 308, 2920 Kalmthout.

Tips en Advies Gezondheid, Indicator N.V., Tiensesteenweg 269, 3000 Leuven.